

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

De la féodalité à la monarchie absolue : institutions politiques et mutations sociales en France du Moyen Âge au XVIIe siècle

Section 2: La Renaissance française

Irini Apostolou

Faculté des Lettres

Département de Langue et de Littérature françaises

La Renaissance

- commence en Italie du Nord au XIVe siècle et se répand progressivement en Europe
- Période de renouveau artistique, littéraire, philosophique et scientifique
- L'Humanisme
- Connaissance rationnelle du monde/ nouvelles connaissances géographiques
- Grandes découvertes/ expéditions maritimes
- Inventions/ progrès techniques et scientifiques
- Réformes religieuses
- Développement du commerce

Les inventions

- La boussole
- Les armes à feu
- La caravelle (1420)
- L'imprimerie (1454)
- Le télescope (1609)

Les Ambassadeurs

Tableau exécuté par Hans Holbein, (1533)

Les grandes découvertes

- La Découverte du Nouveau Monde par Christophe Colomb (1492)

Les grands explorateurs

- Christophe Colomb
- Vasco de Gama
- Magellan
- Jacques Cartier

L'Humanisme : mouvement intellectuel et culturel

- Système de pensée centré sur l'homme
- Valeurs humaines
- Redécouverte de l'antiquité gréco-romaine
- Esprit critique /Remise en cause de la tradition
- Vertus de l'éducation
- Progrès de la science
- Développement des arts

Erasme

- Erasme est une figure exemplaire de l'humanisme
- Prône la connaissance des textes anciens et de l'Écriture sainte
- ainsi que la reforme des mœurs
- L'Éloge de la folie (Paris, 1511)

La Renaissance française

- fin du XVe siècle-1610
- Période qui s'étend du début des guerres d'Italie jusqu'à l'assassinat de Henri IV

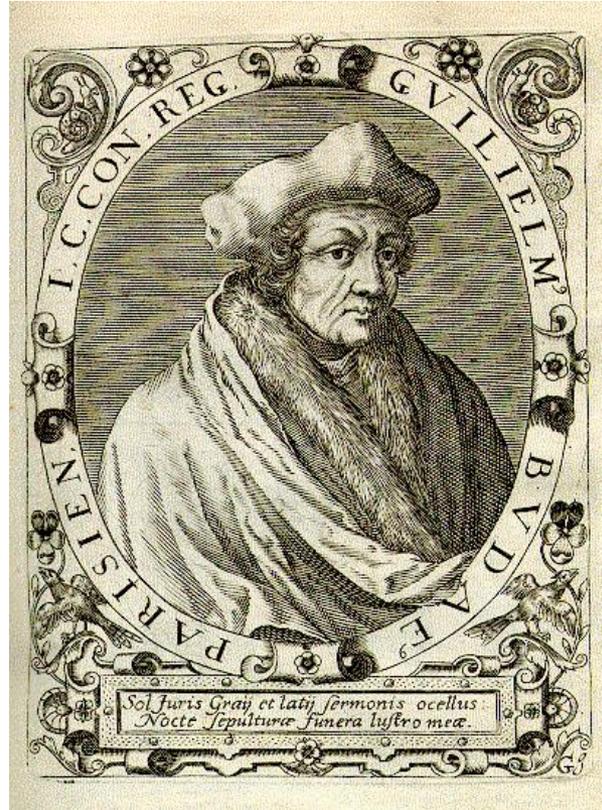

Les humanistes français

- Jacques Lefèvre d'Étaples
- Guillaume Budé
- Charles de Bovelles
- Henri Estienne (imprimeur)
- Renouveau de la pensée de l'antiquité gréco-romaine
- Retour aux textes de l'antiquité

Guillaume Budé

Conseillé par Budé (1467-1540), François Ier
fonde le Collège de France (1530)

L'affermissement du pouvoir royal I

- **Les guerres d'Italie (1494-1559)** contribuent au développement de la Renaissance en France
- Charles VII : conquête de Naples (1495)
- Louis XII : conquête de Milan (1499)
- François Ier : Victoire de Marignan (1515)

Bataille de Marignan (1515)

François Ier est victorieux à Marignan (1515)

François Ier chargeant contre les Suisses à Marignan

Attribué à Noël Bellemare (vers 1529-1530)

L'affermissement du pouvoir royal II

- **Les guerres d'Italie**
 - Paix perpétuelle avec la confédération des cantons suisses (1516)
 - Défaite de Pavie (1525) : emprisonnement de François Ier
 - Traité de Madrid (1526) : cession de la Bourgogne et abandon des revendications françaises sur l'Italie, la Flandre et l'Artois
- Alliance avec les
 - a) princes luthériens d'Allemagne
 - b) Turcs : les Capitulations
- Henri II occupe les Trois-Évêchés (Metz-Toul-Verdun) (1552)
- La paix de Cateau-Cambrésis (1559), signée avec le roi d'Espagne, met fin aux guerres d'Italie
- La France garde les Trois-Évêchés, mais abandonne ses possessions italiennes

Le pouvoir royal et l'administration de l'État

- Accroissement du pouvoir royal sous François Ier et Henri II
- **Concordat de Bologne (1516)** : le roi nomme les évêques et les abbés
- Multiplication des officiers (fonctionnaires)

François 1er

roi de France (1515-1547)

(Portrait peint par Jean Clouet)

Accroissement du pouvoir royal sous François Ier et Henri II

- **Les organes de gouvernement**

- Le chancelier : maître des sceaux
 - Le connétable : chef de l'armée royale
 - L'amiral
 - Le grand maître de la Maison du roi
 - Le Parlement : enregistrement des actes royaux, exercice de la justice
 - Quatre secrétaires d'État : assurent le lien entre le roi et l'appareil d'état (1547)
- Le Conseil du roi
 - Le Conseil secret
 - Le Conseil privé ou Conseil des parties
 - Le Conseil des finances (sous Charles IX)

La vie économique

- L'or et l'argent des Amériques relancent l'économie espagnole
- La France en profite grâce à ses exportations vers l'Espagne
- Innovations agricoles
- Progrès techniques
- Développement de la métallurgie

L'administration financière

- Chambre des comptes
- Trésor de l'épargne (caisse centrale de l'État, instituée par François Ier en 1523)
- Les finances dépendent directement du conseil du roi (1524)
- Établissement de 16 recettes générales (1542) (receveur général, trésoriers généraux)

Le Prêteur et sa femme

Tableau peint par Quentin Matsys, (1514)

Les impôts

- Impôts directs : la taille
- Impôts indirects :
 - les aides
 - les traites
 - la gabelle (impôt sur le sel)
- généralisation des taxes d'importation (1582)

Τέλος Ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Ειρήνη Αποστόλου 2015. Ειρήνη Αποστόλου. «Εκφάνσεις της Πολιτισμικής Ζωής στη Σύγχρονη Γαλλία. Ενότητα 2: La Renaissance française». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:
<http://opencourses.uoa.gr/courses/FRL5>.

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

"Η δομή και οργάνωση της παρουσίασης, καθώς και το υπόλοιπο περιεχόμενο, αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία της συγγραφέως και του Πανεπιστημίου Αθηνών και διατίθενται με άδεια Creative Commons Αναφορά Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή Έκδοση 4.0 ή μεταγενέστερη.

Οι φωτογραφίες που περιέχονται στην παρουσίαση προέρχονται από τους ιστοχώρους commons.wikimedia.org / wikipedia.com και είναι ελεύθερα διαθέσιμες με άδεια κοινού κτήματος (Public Domain)."

